

سرشناسه : صاحب جواهر، محمدحسن بن یاقر، ۱۲۰۰ - ۱۲۶۶ ق.
عنوان قرارداد: جواهرالکلام فی شرح شرایع الاسلام، فارسی - عربی، برگزیده
عنوان و نام پدیدآور : ترجمه و شرح جواهرالکلام، تجارت، مؤلف حسن نجفی، توضیح و شرح محمدمسعود عباسی زنجانی.
مشخصات نشر : قم : انتشارات دارالعلم، ۱۳۹۷ -

مشخصات ظاهری : ج.ج.
قروست : سلسله دروس خارج فقه، حوزه علمیه قم.
شابک : دوره : 5-367-978-964-204-368-2، ج. 1: 978-964-204-367-5

وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : کتاب حاضر ترجمه و شرح بخش تجارت از کتاب "شرایع الاسلام فی مسائل الحلال والحرام" تألیف محقق حلی است.
موضوع : محقق حلی، جعفرین حسن، ۶۰۲ - ۶۷۶ ق. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال والحرام - نقد و تفسیر
موضوع : فقه جمعری - قرن ۷ ق.
موضوع : حقوق تجارت (فقه)

شناسه آه : عباسی زنجانی، محمد مسعود، ۱۳۵۰ - مترجم
شناسه روده : محقق حلی، جعفرین حسن، ۶۰۲ - ۷۶ ق. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال والحرام، برگزیده، شرح
شابک : ۱۳۹۷۱۸۲BP / ۳۴۰۴۲۳۳۷/م
رو بندگی دیویی : ۲۹۷۳۴۲
شماره شناسایی : ۱۳۱۰۲

ترجمه و شرح جواهر الکلام جلد ۱ (تجارت)

مؤلف : آیت الله العظمی حاج شیخ حسن نجفی قدس الله سره

توضیح و شرح : آیت الله محمد مسعود عباسی زنجانی

موضوع : حقوق تجارت (فقه)

تیراژ : ۱۰۰۰ جلد

قیمت : ۲۶۰۰۰ تومان

نوبت چاپ : اول / ۱۳۹۷

قطع و صفحه : وزیری / ۴۷ صفحه

دفتر مرکزی / قم خیابان معلم ، میدان روح الله نبش کوچه ۱۹ بلاک ۱۰

تلفن / ۹ - ۳۷۷۴۴۲۹۸ / فکس / ۳۷۷۴۱۷۹۸، تلفن انبار / ۳۲۹۰۰۰۰۷

قم / خیابان معلم ، مجتمع ناشران، طبقه همکف، واحد ۷ تلفن : ۳۳۸۶۰۷

دفتر تهران / خیابان انقلاب، ۱۲ فروردین، ساختمان تجاری ناشران

طبقه همکف شماره ۱۸ / ۱۶ تلفن : ۶۶۹۷۳۸۰۹ - ۶۶۹۵۵۴۰۵

چاپ / چاپ احسان قم، تلفن ۰۲۵۳۷۷۴۳۴۳

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است

شابک ۲-۳۶۸-۲۰۴-۹۶۴-۹۷۸ دوره ۵-۳۶۷-۲۰۴-۹۶۴-۹۷۸

هو العليم

سلسله دروس خارج فقه
حوزه علمیه قم

ترجمه و شرح

جواهر الكفاية

في

شرح شريعة الاسلام

الاول

شيخ الفقهاء والامام المحققين

الشيخ محمد حسين النائيني

الترقي سنة ١٢٦٦ هـ

تجارت

جلد اول

اية الله شيخ محمد مسعود عباسي زنجاني
استاد خارج فقه و اصول حوزه علمية قم

فهرست

۵	مقدمه مترجم
۵	اهمیت جواهر الکلام
کتاب تجارت	
فصل اول: مال [التجاره] ای که با آن کاسبی انجام می‌شود	
۲۰	مکاسب محرّمه
۲۰	نوع اول: اعیان نجسه
۶۳	نوع دوم: شیئی که بخاطر غایاتشان حرام‌اند
۸۵	نوع سوم: چیزهایی که قابل انتفاع و استفاده نیست
۱۰۳	نوع چهارم: رهایی فی نفسه حرام‌اند
۱۵۲	برخی از کلمات زیان
۲۸۰	[نوع] پنجم: کارهایی که از کامشان بر انسان واجب است
۲۹۵	مساله: [اخذ اجرت بره اجناس]
۳۱۳	مکاسب مکروه
۳۲۹	کسب مباح
۳۲۹	چند مساله
۳۲۹	مساله یکم: [فروش انواع سگ‌ها]
۳۴۸	مساله دوم: رشا
۳۵۸	مساله سوم: [تصرف در مالی که برای تقسیم بین امثال خود بسم داده شده است]
۳۷۲	مساله چهارم: [قبول ولایت از سوی حاکم عادل]
۳۷۵	قبول ولایت از سوی حاکم ستمگر
۳۹۳	مساله پنجم: [اجبار بر قبول ولایت از سوی حاکم ستمگر]
۴۰۳	مساله ششم: [جوایز سلطان و کارگزارانش]
۴۲۵	مساله هفتم: [خرید خراج و مقاسمه و زکات از سلطان ستمگر]
۴۶۶	مصرف خراج
۴۶۸	خرید و هدیه گرفتن زکات از ستمگر

رهبر کبیر و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران حضرت آیه الله العظمی خمینی قدس الله نفسه الزکیه:
اینجانب معتقد به فقه سنتی و اجتهاد جواهری هستم و تخلف از آن را جایز
نمی دانم، اجتهاد به همان سبک صحیح است.^۱

اهمیت جواهر الکلام

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد للرب العالمين و صلى الله على محمد و اله الطاهرين

و لعنة الله على اعدائهم اجمعين

کتاب «جواهر الکلام» در شرح شرائع الإسلام کتابی است بس بسیار با عظمت،
همه ابواب فقه را در بر دارد و به طور کامل فقه استدلالی است - و به اصطلاح امروز
«خارج فقه» است - و تالیف آن - به تقریب - سی سال به طول انجامیده، در حالی که
تدریس آن - با نقد و بررسی کامل جوانبش - سیصد سال به طول می انجامد.^۲
محدث قمی در «فوائد الرضویه» از برخی علما نقل می کند که «اگر کسی
می خواست تاریخی از حوادث عجیب را بسیار را بنویسد، چیزی عجیب تر از تالیف
این کتاب در عصر خود پیدا نمی کرد».

بی تردید تالیف این کتاب کاری معجزه نونه بوده است. صاحب جواهر با تالیف
این کتاب بر همه فقهای پس از خود منت گذاشته، و در حقیقت راه رسیدن به
اجتهاد را بسیار میان بر کرده است، این کتاب از زمانی که تالیف شد محور درس
خارج فقه همه علما و فقها بوده است، به گونه ای که فقها بر تدریس خارج فقه و
افتاء امکان دارد به بسیاری از کتب فقهی - که بس بسیار فراوانند - رجوع نمایند،
ولی غیر ممکن است به «جواهر» مراجعه نکنند.

محدث قمی از کتاب جواهر نقل می کند که وی فرموده: «نزد هر کس شیخ

۱. منشور روحانیت، ص ۲۷.

۲. گویند مرحوم آیه الله العظمی حاج سید ابوالقاسم موسوی خونی قدس الله نفسه می گفته: اگر فقیهی بخواهد یک
دوره کامل درس خارج فقه بگوید سیصد سال طول می کشد.

۳. الفوائد الرضویه، ص ۲۵۲ - ۲۵۴.

المقاصد، جواهر الکلام و وسائل الشیعه باشد، برای اجتهاد، در هیچ یک از مسائل فرعی محتاج کتابی نخواهد بود و از عهده فحوص لازم بر فقیه نیز برآمده است»^۱.
 استاد ایه الله مطهری قدس سره گفته: «می توان ان را دائرة المعارف فقه شیعه خواند. اکنون هیچ فقیهی خود را از «جواهر» بی نیاز نمی داند... کتاب «جواهر» عظیم ترین کتاب فقهی مسلمین است... هر سطر این کتاب مطلب علمی است و مطالعه یک صفحه آن وقت و دقت زیاد می خواهد... این کتاب مظهر نبوغ و همت و استقامت و عشق و ایمان یک انسان به کار خویشتن است»^۲.

مگر حضرت استاد ایه الله العظمی بهجت قدس الله نفسه الزکیه در تمام عمر درس خارج فقه خود را - که به تقریب چهل سال طول کشید - فقط بر اساس «جواهر» نداشت. درس استاد این گونه بود که از روی جواهر می خواند و در بخشی از موارد، مطالب را بررسی و نقد می فرمود و نظر خود را - نه صراحتاً - بیان می داشت و بخشی از بررسی ها و تحقیقات را نیز بر عهده خود شاگرد می گذاشت، با این همه عمر شریفش فقط به تدریس نمی از این کتاب عظیم وفا کرد.

بلکه برخی از علمای صاحب نظر در توضیح المسائل - که بنده اطلاع دارم - درس خارج فقه خود را فقط بر تالیس و ترجمه ظاهری جواهر بنا گذاشته اند. بر این اساس نویسنده این سطور نیز به ترجمه و تدریس خارج این کتاب همت گماشت (یعنی یک جلسه یا چند جلسه متوالی «جواهر الکلام» را تدریس کردم و جلسات دیگر خارج همان قسمت را بیان داشتیم). هم دست مایه ای برای تدریس خارج فقه توسط ائمه جمعه در مراکز استان ها و شهرهای دیگر - خارج از حوزه علمیه قم - شود، و هم مایه رونق بیشتر دروس خارج - در بحث تجارت - در حوزه علمیه قم گردد.

قم. شهر علم و اجتهاد

حوزه علمیه

محمد مسعود عباسی زنجانی

۱. همان.

۲. آشنایی با علوم اسلامی، ج ۳، ص ۱۰۰.